

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	7
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	9
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	
ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ	13
1.1. Άτομα με αναπηρία.....	13
1.2. Κοινωνική ένταξη – ενσωμάτωση	14
1.3. Κοινωνικός αποκλεισμός	16
1.4. Ειδική αγωγή	20
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2	
ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΣ Α.με.Α.	23
2.1. Αποκλεισμός σε επίπεδο πόλης	34
2.2. Αποκλεισμός σε επίπεδο σχολείου.....	37
2.3. Αποκλεισμός σε επίπεδο οικογένειας.....	39
2.4. Οικογένεια και παιδί	43
2.4.1. Ονειρικό παιδί	47
2.4.2. Ναρκισσιστική εικόνα παιδιού.....	48
2.4.3. Μητέρα και παιδί	49
2.4.4. Συναισθήματα γονέων	51
2.4.5. Συνεργασία με ειδικούς.....	58
2.4.6. Ανάγκες οικογένειας	59

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ Α.με.Α..... 73

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΣΧΟΛΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ Α.με.Α..... 103

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΕΙΔΙΚΗ ΑΓΩΓΗ..... 127

ΕΠΙΛΟΓΟΣ..... 143

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ..... 145

Ελληνόγλωσση Βιβλιογραφία..... 145

Ξενόγλωσση Βιβλιογραφία..... 163

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Σκοπός του παρόντος συγγραφικού πονήματος είναι να δώσει μια συμπυκνωμένη γνώση στον αναγνώστη γύρω από τους όρους της ένταξης και ενσωμάτωσης (οικογενειακής, σχολικής και κοινωνικής) των ατόμων με αναπηρία.

Αφορμή για την συγγραφή υπήρξε η συμμετοχή του Πέτρου Βεβήλου και της Δέσποινας Μακρογιαννάκη στα πλαίσια της μεταπτυχιακής και πτυχιακής εργασίας τους αντίστοιχα, στο Πρόγραμμα «Σωκράτης-Comenius».

Ο σκοπός του προγράμματος «Σωκράτης-Comenius» ήταν να διαπιστώσει ή να ανακαλύψει πως το σχολείο μπορεί να συμβάλλει στην αύξηση της αποτελεσματικότητας των μαθητών και στην ικανότητά τους να απολαμβάνουν ποιοτικά τον ελεύθερο χρόνο τους δημιουργώντας παράλληλα τις προϋποθέσεις για την κατά το δυνατόν καλύτερη κοινωνική τους ένταξη.

Ερευνήσαμε βιβλιογραφικά το πώς το σχολικό πλαίσιο γενικότερα αντιλαμβάνεται την έννοια της ενσωμάτωσης τόσο σε θεωρητικό όσο και σε πρακτικό επίπεδο. Η γενικότερη αντίληψη των όρων: **ένταξη και ενσωμάτωση** αναπόφευκτα επηρέασε και επηρεάζει μέχρι και σήμερα τον τρόπο με

τον οποίο διαμορφώθηκε η Ειδική Αγωγή στην Ελλάδα.

Δυστυχώς, όμως, μεγάλη ευθύνη στην λανθασμένη αντίληψη περί αναπηρίας, αλλά και στην άγνοια του ορθού τρόπου ένταξης ή ενσωμάτωσης των ατόμων με αναπηρία διαδραματίζει η ίδια η κοινωνία που με τις διάφορες στρεβλές στάσεις που κρατά γύρω από την αναπηρία συχνά επιτείνει το δράμα των γονέων και της οικογένειας.

Από την άλλη πλευρά, η οικογένεια, κομμάτι και αυτή της ίδιας νοσούσας κοινωνίας αγνοεί τις ίδιες της, τις ανάγκες. Ψάχνει, αναζητά, εθελotuφλεί και αγωνιά σε ένα φαύλο κύκλο αβάσταχτων απαιτήσεων. Η μητέρα που σηκώνει το μεγαλύτερο βάρος της αναπηρίας, ο απών πατέρας, τα αδιάφορα αδέρφια είναι μόνο ένα μικρό δείγμα του Γολγοθά που περνά μια οικογένεια, όταν οι όροι της κοινωνικής ένταξης και ενσωμάτωσης δεν εφαρμόζονται ορθά, με ίσα δικαιώματα, ευκαιρίες, αλλά και υποχρεώσεις.

Η οικογένεια εγκλωβισμένη σε αυτή την κατάσταση καταλήγει κάποια στιγμή να στραφεί σε ειδικούς. Ποια είναι όμως η στάση των ειδικών...; Η οικογένεια έχει ανάγκες. Ανάγκη για στήριξη συμβουλευτική, ψυχολογική, οικονομική. Ανάγκη για ελεύθερο χρόνο. Ανάγκη να καταλάβει εγκαίρως το βαθμό της δυσκολίας, ώστε γρήγορα να αντιμετωπίσει την κατάσταση που ανακύπτει με οποιαδήποτε αναπηρία. Για τον λόγο αυτό στο τέλος της ενότητας αναφερόμαστε στην πρώτη παρέμβαση, βασικό παράγοντα κοινωνικής ένταξης.